

У третій четвер травня в Україні відзначають День вишиванки, цього року свято випало на 19 травня. За традицією, у цей день всі охочі приходять на роботу або навчання у найбільш пізнаваному елементі українського костюма — у вишиванці.

У цей день також влаштовують марші вишиванок по всій Україні.

16 років тому студентка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Леся Воронюк започаткувала акцію «Всесвітній день вишиванки».

Надихнув її до цього Ігор Житарюк, який регулярно одягав вишиту сорочку на заняття. Леся запропонувала одногрупникам та студентам обрати один день і разом одягнути вишиванки. Спочатку національний одяг вдягало кілька десятків студентів та кілька викладачів факультету.

Та вже протягом наступних років свято розрослося до всеукраїнського рівня. До Дня вишиванки долучилася українська діаспора по всьому світу, а також прихильники України. Разом із тим це свято має глибокий зміст. По всьому світу об'єднуються українці і показують, що мають власну самоідентифікацію та національний код. У цей день варто згадати про свою національну та громадянську позиції, культурну освіченість та духовну свідомість.

День вишиванки не передбачає обов'язкових заходів, та протягом усієї історії свята з ініціативи студентів, школярів, громадських та культурних діячів проводяться концерти, хода, конкурси, вечорниці та ярмарки. Національне вбрання популярне не лише в Україні, адже українські дизайнери успішно експортують вишиванки за кордон, де такий вид одягу дуже подобається. Нині дизайнери експериментують із тканинами, кольорами, візерунками та цікавими деталями, які доповнюють та осучаснюють старовинне вбрання. Сьогодні вишиванки вдягають не лише під класичну спідницю. Етноодяг підбирають під шорти, джинси чи вдягають, як окремий елемент — туніку.

Навіть світові зірки полюбили українське вбрання. Так, у вишиванці були помічені Джонні Деп, Міла Йовович, Ума Турман, Холлі Беррі, Кейт Мосс, Енн Хетуей, Лана Дель Рей, Майк Тайсон, Адель, Різ Уїзерспун, Ніколь Кідман, Сандра Буллок, Джекі Чан, Діта фон Тіз та інші. А такі модні бренди, як Dolce&Gabbana та Valentino, взагалі випустили колекції з українськими етнічними мотивами у вишитих сукнях.

Топ-10 цікавих фактів про вишиванку

Перші вишивки мали здебільшого релігійний зміст і оберігали своїх власників від зла. Існували особливі вишиванки для релігійних ритуалів та святкових подій. Наприклад, новонародженим дарували вишиту сорочку, як оберіг від злих духів.

Давньогрецький історик Геродот стверджував, що вишивка прикрашала одяг скіфів, які довгий час мешкали на території сучасної України. Археологи навіть знайшли на Черкащині зображення чоловіків в українських національних костюмах, датовані VI ст. н. е.

Вишиванку завжди майстрували жінки, тому вона символізувала добро, любов і вірність. Одна з традицій зобов'язувала дівчат вишивати своїм нареченим сорочку до весілля.

Існує легенда, що чумаки довіряли прання своєї сорочки тільки одній єдиній дівчині. Так хлопець підтверджував вірність своїй коханій, тому нікого більше не допускав до такого сакрального ритуалу.

Першим новатором, який поєднав вишиванку зі світським піджаком, був Іван Франко. Навіть на 20-гривневій купюрі письменник зображений у своєму улюбленому стилі.

Першим ведучим, який з'явився під час прямого ефіру у вишиванці, став Андрій Шевченко. У такому вигляді він відкрив телемарафон «Ніч виборів» на «5 каналі». Згодом цю тенденцію підтримали й інші журналісти та телеведучі.

Дуже багато орнаментів сягають своїм корінням ще до язичницьких часів. Наприклад, на вишиванці часто можна побачити знаки сонця, вітру чи громовиці.

Сорочки на Полтавщині вишиваються головним чином білими нитками, дуже рідко червоними або сірими.

Техніка вишивання Харківської області має дуже багато спільного з формами вишивки, які встановилися в центральних областях України, але їй властиві і зовсім своєрідні поліхромні рельєфні орнаменти, створювані напівхрестиком або хрестиком.

Вишивки Полісся – прості й чіткі за композицією. Ромбовидна лінія геометричного візерунка повторюється кілька разів. Вишивка червоною ниткою по білому-сірому тлу льняної тканини – графічно чітка.

Своєрідною вишивкою здавна славилася Волинь. Візерунки геометричні, чіткі і прості по композиції. Чіткість ритму посилюється

однobarвністю вишивок, виконаних червоною ниткою на біло-сірій тканині.

Для Чернігівської області характерні білі вишивки. Геометричний або рослинний орнамент вишивається білими нитками або ж із украленням червоного і чорного. Виконується дуже дрібними стібками. Вишивкам Київщини властивий рослинно-геометричний орнамент зі стилізованими гронами винограду, кольором хмелю чи восьмипелюстковими розетками, ромбами, квадратами. Основні кольори вишивок Київщини – білий, коралово-червоний, відтіняє чорний. У південних областях України техніка вишивки має багато спільного з усталеними правилами центральних районів, однак їй властиві і цілком своєрідні поліхромні орнаменти, виконувані напівхрестиком або хрестиком. Для подільських сорочок характерні барвистість і різноманітність швів. Типовим є стібко “павуком”, яким позначають вставки на рукави, клинці. В орнаментах подільських вишивок переважає один колір – чорний з великим або меншим украленням червоного, синього жовтого або зеленого. На півдні Тернопільської області типовою є вишивка бавовняними нитками з згущують стежками: окремі елементи обводяться кольоровими нитками, що забезпечує високий рельєф та кольоровий ефект. Велике багатство технік вишивання характерно для Вінницької області: низь, хрестик, вишивка розписом, настилання, верхшов, зерновий вивід, вирізування; різноманітні види чорних, білих і кольорових стібків. Характерною рисою етнографічного району Карпат і Прикарпаття є велика кількість окремих частин регіону зі своїм колоритом. Кожне село відрізняється від інших своєрідністю вишивки, багатством орнаменту і неповторністю квітів.

У народній вишивці Львівської області використовуються різноманітні типи візерунків. У південних районах орнамент вишивок геометричний, білий фон не заповнюється, що додає візерункам прозорість і легкість. На Буковині крім рослинних і геометричних мотивів користуються популярністю і зображення тварин, вишитих гладдю (білою), дрібним хрестиком, штаповкою, крученим швом. Вишивальний матеріал – бісер, шовк, вовна, срібні і золоті нитки, металеві блискітки. Гуцульські вишивки характеризуються різноманітністю геометричних і рослинних візерунків, багатством сполучень квітів, головним чином червоного з жовтим і зеленим, причому домінує червоний колір.

Для вишивок Закарпаття характерним є мотив зигзагу в різних техніках виконання. Колірна гама вишивок досить широка: червоний сполучається з чорним, застосовуються як білий, так і багатobarвний орнаменти.

Дерево життя

Краса, молодість, оновлення душі і тіла;
безсмертя, відродження після смерті,
родючість

Серце

Символ переважно на весільних
сукнях для щасливого сімейного життя

Зорі

Складені у форму Алатир – зв'язок людини
з космосом; оберіг від зла і негативу,
захищає від хвороб і безсилля

Шеврони

Обернуті вершиною вниз – лоно, жіноча, або
матеріальну сутність; обернуті вершиною
вгору – чоловіча, або духовна сутність.

Хвилясті лінії

Зигзаги – вода, дощ, плинність часу та
еволюція Всесвіту

Хрест

Оберіг від злих духів. Прямий
хрест – символ Творця, Сонця чоловічого
начала; косий хрест – жіноче начало, Місяць

Сварга

Символ сонячного культу, домашнього
вогнища, родинного щастя

Повна рожа

Або восьмипроменева зірка – поєднання жіночого
і чоловічого начал, що дає життя усьому. Цей
символ часто називають Зіркою Богородиці і
вишивають на іконах Діви Марії

Кривий танець

Квадрат

Благополуччя, мир, достаток; земне поле

Ромб

Союз сонця і землі, плодючість

Ромб із крапкою

посередині – засіяне поле

Коло

Символ сонця, божественна енергія,
безперервність буття і вічність

Рослинний мотив

Чистота, процвітання роду та життя

Калина

Любов, багатство, краса; материнство
(кущ – мати, ягоди – дітвора).

Гілки дуба

На чоловічих сорочках прообраз Перуна

Виноград

Сімейне щастя

Квіти маку

ВИШИВАНКИ РІЗНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Вінницька обл.

Волинська обл.

Дніпропетровська обл.

Донецька обл.

Житомирська обл.

Закарпатська обл.

Запорізька обл.

Івано-Франківська обл.

Київська обл.

Кіровоградська обл.

Луганська обл.

Львівська обл.

Миколаївська обл.

Одеська обл.

Полтавська обл.

Рівненська обл.

Сумська обл.

Тернопільська обл.

Харківська обл.

Херсонська обл.

Хмельницька обл.

Черкаська обл.

Чернівецька обл.

Чернігівська обл.